

ERDÉLYI LEVELEK (X.)

Uram!

Ha tudná, mibe kerül nekem, hogy itt-ott, Önnel szemben, megengedem magamnak az igazmondás luxusát! Sójajomat Ön egy kézlegyintéssel elintézheti: a disszidensek sorsa ez. A párthoz nem tartozóké, a dogmát nem rágóké, a külön pályát futóké.

Turfélményeim színes emlékei közül egy sokszor kacérkodott velem: az alagi akadálypályán szedtem fel sok év előtt. Startol a mezőny, a barrierek között az elsőségért színes dresszek csatáznak. Erős kezű zsoké-héroszok magas klasszisú lónagyságokat fékezve ösztökélnek. A játékos tömegek lármája már extatikus. Fél hossz, egy orrhossz már itt vagyont jelent. Egy pillanat, s a csata eldőlt... Hirtelen nevetés zúg fel, s végig-végig karikázik az embertengeren. Túl a barrieren sárga dressz villan el, s a küzdő mezőny előtt játszva éri el a célvonalat. Csak éppen, hogy – *túl a barrieren*. Hibás pályát futott. A díj nem lehet övé. Csak a nevetés. A start pillanatában kitört, gyenge lovasa az erős szájú lovat nem tudta visszafogni. Külön pályát futott...

Sokszor kísért ez a kép. Lét és nemlét tusáján nemegyszer kérdem: melyik vagyok? A zabláthatlan paripa? Az erőtlen lovas?

*

Uram, ha csak sejtené! Hogy törnek rám, milyen kérlelhetetlen manírral, s mi barbár fegyverekkel. És – semmiért. Igaz – némely versenyben nyakhosszal első vagyok. Se dísz, se díjat a társaktól el nem veszek. Elütnek tőle százszorszént *szabályok*. Enyém a különpálya és enyém – a nevetés.

*

Mi ütött hozzám? Leveleimben eddig magamról nem beszéltem.

Ma kénytelen vagyok. Ma csúnyán bántak velem, ma életemre törtek. Ma egy s más dolgokat tisztázni kell. A régi per, a sokszor halasztott, most mégis végtárgyalásra jut.

„Mít vétettem és mit akarnak?

Hiszen én mindent elhagyok...”

Uram! Kopottas kabátom a barátaimat is ingerli, és rövidlátó szemem sok méltatlan szenvedést panaszol. Egy nap tollat fogtam a kezembe és két szót vetettem papírra: „Több tiszteletet!” Minden írásom azóta e két szó parafrázisa volt. Több tiszteletet kértem: magamnak, a fajtámnak, az embernek, a homo sapiens nagyszerű fajtájának. Több tiszteletet: a gondolatnak, a tollnak, a tehetségnek. Több tiszteletet: az erénynek s a férfibecsületnek. Több tiszteletet: az ideálokhoz vívó út magányos vándorának, a tiszta szándéknak, az önzetlen akarásnak.

Azóta úznak, hajtanak. Álmaimat sintér legények népesítik, s a hurok szorítását érzem, hogy elszívja előlem a levegőt. Napkeltekor sem hagy el a rettegetés. Félek, nem szégyellem, félek. Hogy mégis rám következik a perc, mikor nekivágódom a sintérkalit csapóajtójának. Befogott, védtelen senki, félek, hogy elbánnak velem.

Ma körülvettek, ma nincs menekvés. Már szűkül a kör, ma itt maradok...

Vagy – tiszta szándékok aranyával töltvén zsebeimet, kirohanok ölni – s halni készen, mint Zrínyi Miklós egykor Szigetvárból. De nem lesz mögöttem hatszáz jó vitéz. Hat szál se lesz, tudom.

Zord Idő, 1920. 21. szám